

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Liber Tertius. Amor roborans per Confirmationem; sive de Sacramento
Confirmationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

LIBER TERTIUS.

AMOR ROBORANS PER CONFIRMATIONEM,

Sive

DE SACRAMENTO CONFIRMATIONIS.

CAPUT II.

Confirmatio est verum novæ Legis Sacramentum.

Vel ipsa materia hujus Sacramenti ad Deum nos amore charitatemque invitat. Materia quippe oleum est, balsamo mixtum. Et quid per oleum nisi charitas intelligitur? *Aliquid magnum significat oleum* (inquit Augustinus ferm. 93. de verb. Evang. Matth. valde magnum. Putas non charitas est? Querendo dicimus, non sententiam precipiamus. Unde mihi videatur, per oleum, charitatem significari, dicam vobis. Apostolus dicit: "Adhuc supereminentiorem viam quam demonstrat." Supereminentiorem viam quam demonstrat? "Si linguis hominum loquar & Angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum velut as sonans, aut cymbalum tinniens. Ipsa est supereminens via, id est charitas. Quæ merito oleo significatur: omnibus enim humoarius oleum supereminet. Mitte oleum, superinfunde aquam, oleum supereminet. Mitte aquam, superinfunde oleum, oleum supereminet. Si ordinem servaveris, vincit; si ordinem mutaveris, vincit. Charitas nunquam cadit. Sed quia oleum non solum Deo interiori ardere debet per flammam amoris, sed & exteriori ad proximum se extendere per odorem bonæ famæ, imitabilique exempli, pro materia hujus Sacramenti, oleo miscetur balsamum odore fragrantissimum. Ut enim Gregorius observat, alludens ad istud Cantic. 1. *Oleum effusum nomen tuum. Nomen Sponsi quasi oleum effunditur: quia quicumque nomine Christiano in veritate censentur, charitate affluunt, quæ molliuntur, & ut flammam exemplorum emittant, eadem charitate continuo suffunduntur.*

CAPUT I.

Sacramenti Confirmationis definitio, seu potius descriptio.

Confirmatio est novæ Legis Sacramentum, quo baptizatus, sacro chrysmate, ad modum crucis, in fronte per Episcopum, sub præscripta verborum forma ungitur, atque ad fidem profectam per Spiritum sanctum roboratur.

3. Descriptionis bonitas inde liquet, quod per eam designetur materia, forma, Minister ordinarius, subiectum, propriusque effectus hujus Sacramenti. Materia quippe remota est chrysmata, quod ex oleo & balsamo solemniter Episcopi consecratione conficitur, ait S. Carolus Borromeus Aëtor. Eccles. Mediol. p. 4. de Sacram. Confirmat. post Concilium Florentinum in Decreto Eugenii. Materia proxima est istius chrysmatis unctio in fronte, ad modum crucis. Forma ab eodem Concilio hæc esse dicitur: *Signo te signo crucis, & confirmo te chrysmate salutis, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen.* Minister ordinarius, secundum idem Concilium, & Tridentinum sess. 7. can. 3. est Episcopus. Subiectum est homo baptizatus. Proprius denique effectus est robor animi, per Spiritum sanctum, ad fidem constantem profectam, & non erubescendum de cruce Domini sui.

Est de fide. Probatur 1°. ex Scripturis, quas ad id proferunt expenduntque Judocus Ravesteyn Tiletanus p. 2. Apologia pro Tridentino pag. 188. Tapperus ad art. 12. Confessionis Lovaniensis. Hefelicius explicat. Sacram. c. 14. Suarez disp. 32. sect. 1. Vide infra n. 13. & 39.

2°. perpetuâ Ecclesiæ Traditione. Cujus testes sunt Patres omnes, Tertullianus l. de resurrect. carn. c. 8. Cyprianus epist. 70. & 73. Cyrillus Hierosolymitanus Cateches. 3. Optatus Milevitanus l. 4. Pacianus epist. 1. ad Sympron. Ambrosius l. 2. de Sacram. c. 7. Hieronymus in Dial. adversus Luciferian. Augustinus l. 15. Trin. c. 26. Innocentius l. epist. ad Decentium. Leo Magnus ferm. 4. de Nativit. Hilarius homil. de Pentec. Cyrillus noster Alexandrinus ad illa verba Joël, *& replebuntur aræ vrisico, & redundabunt torcularia vino & oleo.* Theodoretus in cap. 6. epist. ad Hebr. & l. 4. in Cant. Gregorius Magnus l. 12. Regist. epist. 31. Quorum testimonia à cavillis hereticorum novissimè vindicat Joannes Baptista du Hamel Theol. to. 6. l. 2. dissert. 1. cap. 3. 4. & 5.

3°. ex Florentino id definitio in Decreto Eugenii IV. & Tridentino sess. 7. can. 1. Antiquiora ad idem Concilia profert Bellarminus cap. 4. de Confirm.

Hoc Sacramentum à Christo Domino institutum esse, constat partim ex allatis fundamentis, partim ex dictis l. 1. cap. 4. Non tamen constat à Christo immediatè sic institutum esse, ut ad hoc usus non fuerit ministerio Apostolorum, tamquam Legatorum, Commissariorumque suorum, nomine & autoritate ipsius, non proprio agentium. Cùm ex dictis ibidem improbabilis non sit opinio Hugonis Victorini, S. Bonaventuræ, Magistri, aliorumque veterum Theologorum, Christum ad id usum ministerio Apostolorum modo dicto. A qua opinione non multum alienus videtur Angelicus Doctor in 4. dist. 7. a. ad 1. dicens: *Nec hoc differt, sive Dominus ipsemet instituit* (hoc Sacramentum, per se immediatè) *sive Apostoli ejus specialis præcepto.*

Nec contrarius est Fabianus Papa epist. 2. cap. 8. 3. aiens, quod Dominus in ultima coena Apostolos chrysmata conficere docuit. Tum quia epistolam istam viri eruditi Fabiano falso esse suppositam censent, reponuntque inter suppositas Iliodori mercatoris merces. Tum quia dato, non concessio quod Fabiani sit, potuit Christus id Apostolos docere, ut scirent quomodo Sacramentum istud nomine Christi suo tempore deberent instituire.

Neque verò Christus illud instituit in ultima coena: cùm non decuerit illud institui ante institutionem Episcoporum, qui soli sunt ordinarii Ministri illius. Neque post resurrectionem, quando Apostolos constituit Episcopos Joan. 20. *Sic me misit Pater, & ego mitto vos.* Quia nec Scriptura, nec Patres aiunt tunc Sacramentum hoc in-

stituisse. Cùmque nihil certum, sive in Scriptura, sive in Traditione inveniantur circa tempus institutionis illius, libenter fateor me tempus illud ignorare. Tamen probabiliter dici possit illud instituisse, dum Apostolis pollicitus est Luc. ult. *In diebus illis dabo vobis Spiritum sanctum non post multos dies. Item, Accipietis virtutem superveniens Spiritus sancti in vos.*

10 Id solum videtur certum, Sacramentum hoc in usu positum non fuisse ante diem Pentecostes. Quia, ut rectè S. Thomas q. 72. a. 1. ad 2. in hoc Sacramento datur plenitudo Spiritus sancti, quam ante Christi Resurrectionem & Ascensionem dari conveniens non fuit, Evangelio testante: *Nondum erat Spiritus datus, quia Jesus nondum erat glorificatus.* Joan. 7.

11 Glorificato autem Jesu, Spiritus sancti plenitudo, non signo sacramentali, sed extraordinario & miraculoso Apostolis data fuit in die Pentecostes. Accepto verò Spiritu sancto, Apostoli eundem Spiritum sanctum aliis communicarunt, non semper per collationem hujus Sacramenti, sed quandoque visibilibus signis, utque extraordinariis & prodigiis; idque accidit quando per impositionem manuum sine oleo, vel chrysmate, Spiritus sanctus per ipsos subinde extraordinariè & prodigiôsè communicatus fuit. Potens est enim Deus effectum Sacramenti sine Sacramento conferre. Teste Concilio Moguntino anni 1549. c. 4. *Cùm initio Spiritus sanctus ad evidentiorum recentis ad huc fidei commendationem signo visibili infunderet baptismatis; externâ unctione... tunc non erat opus, Deo effectum Sacramenti Confirmationis sine Sacramento per signa & prodigia conferente: postea verò adultâ Ecclesiâ, & stabilitâ fide, signa externa apparere cessaverunt... mox in locum visibilibus signis, unctio chrysmatis adhiberi cepit.*

12 Quandoque etiam Apostoli cum unctione baptismatis manus imposuerunt, tuncque Confirmationis Sacramentum ipsis contulerunt. Quod quidem Waldensis noster in suo Doctrinali fidei de Sacram. Confirm. c. 113. probat ex his verbis Authoris libri de Cœlesti Hierarchia, juxta versionem Thomæ Vercellensis. *Apostoli, secundum divinam inspirationem, hoc Sacramentum ex re perfecta vocant unguenti perfectionem. Post quæ subdit Waldensis: Ecce Apostoli ipsi, inspirati à Deo, vocaverunt hoc Sacramentum unguenti perfectionem. Nemo igitur dicat, qui vult esse fidelis, quod Sacramentum Confirmationis fiebat sine olei unctione, per solam manus impositionem, à Christo & Apostolis. Non enim minus manus imponit, qui unguendo imponit. Idipsum ex Tertulliano, Cypriano, Ambrosio, Chrysostomo, Augustino, Ildoro, Beda, Amalario, Fortunato probatur c. 7.*

CAPUT III.

Oleum esse de necessitate hujus Sacramenti certum est.

13 Id enim aded certum habent Doctores passim omnes, ut de fide esse noster Waldensis loco citato innuat, cum ait: *Nemo dicat, qui vult esse fidelis, quod Sacramentum Confirmationis (ab Apostolis) fiebat sine olei unctione, per solam manus impositionem.* Et Franciscus Farvacques opus. de Confirm. cap. 2. q. 1. miram, catholicisque auribus hæc tenens inauditam asserit opinionem Morini l. 9. de Pœnit. c. 9. dicentis, Sacramentum istud aliquando administratum fuisse per siccam manus impositionem. Cujus oppositum contare dicit ex perpetua Ecclesiæ praxi, quæ à temporibus Apostolorum, ad hæc usque tempora, oleum indispensabiliter adhibuit. Quod s. r. demonstrat ex variis & in dubitatis testimoniis Cypriani, Basilii,

Optati Milcivitani, Ambrosii, Augustini. Et (quod testimonium majus est) ex 1. Joann. 2. *Vos unctionem habetis à Spiritu sancto.* Quod de olei unctione Augustinus & Rabanus interpretantur. Nec solida sunt Morini in contrarium argumenta, prout idem Author s. 2. ostendit. Præcipuum est illud, quod petit ex can. 8. Concilii Niceni: *De his qui se nominant Catharos, id est mundos, si aliquando venerint ad Ecclesiam Catholicam, placuit sancto & magno Concilio, ut impositionem manus accipientes, sic in Clero permanerent.* Quia imprimis Christianus Lupus ad eundem canonem observat, versionem istam Dionysii exigui minime exactam esse, sed vertere debuisse, *manus impositionem acceptam habentes.* Deinde eo canone sermo non est de manus impositione confirmatoria, sed ordinatoria, uti Morinus ipse tandem agnovit p. 3. de Sacram. Ordinis exercit. 5. c. 12. n. 14.

14 Illa verò manuum impositio in Spiritum sanctum, quæ hæretici ad Ecclesiam redeuntes in ea recipiebantur, penitentialis erat, & signum admissionis ad Catholicam pacem & unitatem; non confirmatoria, ut ostendit s. 3.

Nec in eo differentia erat inter hæreticos lapsos, & hæreticos natos, uti demonstrat s. 4. tamen differentia fuerit in eo quod hæretici nati faciliori venia, quod nondum habuerant, accipiebant, quàm si habuissent, & deseruissent, inquit Augustinus l. 2. contra Crescon. c. 16.

15 Porro oleum in Confirmatione de necessitate adhibendum, esse oleum olivarum, S. Thomas q. 72. a. 2. ad 3. & Doctores omnes tradunt post Gregorium VII. qui damnavit errorem Armenorum, qui oleo ex floribus distillato confirmabant.

CAPUT IV.

Balsamum, oleo mixtum, esse de necessitate Sacramenti, non est ita certum.

17 Quia non desunt doctissimi magnique nominis Theologi (ait Jacobus Payva Andræus, Theologus Florentinus, lib. 8. orthodox. explicat. pag. 683) qui existimant, balsamum magis ad Sacramenti ornatum, quàm ad essentiam pertinere. Ita namque Aureolus in 4. dist. 7. q. 1. Sortus ibidem q. un. a. 2. Etilius ibidem s. 8. Cajetanus 3. p. q. 72. a. 2. Navarrus c. 22. Victoria, Molanus, Jacobus Batus, Valencia, Dicaflillo, alique plures, quos refert Leander de Confirm. disp. 3. q. 3. Ita etiam Gamachæus in tract. de Confirm. Nec sine fundamento.

18 Quodd enim balsamum sit de necessitate Sacramenti, neque ex Scriptura constat (quæ hæc de re nihil dicit) neque ex Traditione. Quia tamen constat ex antiqua Ecclesiæ etiam Orientalis praxi balsamum oleo admiscendum; idèque Gregorius VII. l. 7. epist. 1. merito reprehenderit Armenos, quod sacrum chrysmum, contra Ecclesiæ morem, ex balsamo non conficerent, sed ex butyro: continuè non sequitur, illum Ecclesiæ morem servandum esse de necessitate Sacramenti, sed duntaxat necessitate præcepti.

19 Et tamen Florentinum declaraverit, materiam Confirmationis esse chrysmum ex oleo, & balsamo; equidem non expressit quomodo balsamum requiratur (ait Bellarminus l. 2. de Confirm. c. 10.) an de necessitate Sacramenti, an de necessitate præcepti: & propter fundamenta proximè subicienda, putant viri isti egregii & prudentissimi (prosequitur Payva loco citato) à Florentino magis deseri materiam præceptam, quàm necessarium necessitate Sacramenti. Sicut enim non omnia quæ Florentinum assignavit pro forma hujus Sacramenti, sunt de necessitate Sacramenti (prout videbitur

videbitur infra) sic nec omnia quæ assignavit pro materia.

20 Nec laudati Auctores desituti sunt positivis fundamentis, quibus jam dicta confirmant. Primum namque Innocentius III. cap. *pastoralis* de Sacram. non iterand. interrogatus ab Episcopo Helienfi, an reconfirmandus esset, qui (per errorem) solo oleo fuerat confirmatus? Item an iterum ordinandus, qui sine manuum impositione ordinatus fuerat Subdiaconus? Unâ eademque responsione rescriptit, nihil sive in uno, sive in altero casu iterandum, sed cautè suppleendum, quod fuit omisissum. Tam ergo rescriptit, non esse in priore casu reconfirmandum, quam in posteriore non esse reordinandum. Per consequens tam suppositit Confirmationem in priore casu validam fuisse, quam in posteriore ordinationem. Neque enim solum significavit, Confirmationis & Ordinis Sacramentum iterabile non esse (utpote de quo interrogatus non fuerat ab Episcopo Helienfi) sed Confirmationis Sacramentum non esse iterandum in eo qui per errorem fuit, non *chrysmate* sed oleo delinitus; uti nec Ordinis in eo qui sine impositione manuum fuerat ad Ordinem Subdiaconatus assumptus. Hic est enim duplex casus, ipsi à laudato Episcopo propositus. Et ad utrumque respondit: quod in talibus non est aliquid iterandum (non dixit iterabile) sed cautè suppleendum quod ex ritibus accidentalibus fuerat prætermisissum. Fuisse autem iterandum Sacramentum, si tuisset invalidè collatum. Censuit ergo Pontifex utrumque Sacramentum validè fuisse collatum.

21 Secundò, hoc Sacramentum non semel à SS. Patribus vocatur Sacramentum olei, de coque loquendo Patres sæpè olei tantum meminerunt, non balsami. Nam Tertullianus l. 1. contra Marcionem olei tantum meminit, sicut & Augustinus l. 5. de Bapt. contra Donatist. c. 20.

22 Tertio, vetustissimi Scriptores nusquam balsami mentionem faciunt (inquit Hamelius hic c. 2.) & licet faciunt mentionem chrysmatis, eo nomine sæpè oleum simplex designant, ut videre licet in Optato Milevitano l. 7. Augustino l. 17. Civit. c. 10. ubi merum oleum, quo Reges consecrabantur, chrysmata vocat. Sicut & Innocentius l. epist. ad Decentium c. 8. oleum, de quo Jacobi 5. *Infirmatur quis in vobis, &c.*, vocat sanctum oleum chrysmatis.

23 Quarto, materia essentialis Sacramenti omnibus nota sic esse debet, ut vera ab adulterina facile discerni queat. Balsamum autem variis modis adulterari potest; nec verum ab adulterino potest facile discerni; nec proinde certò scire possumus, an illud quod habemus sit genuinum.

24 Quintò, nullo irrefragabili testimonio constat, balsamum semper & indispensabiliter adhibendum fuisse. Et ut id constaret, non protinus constaret, idè id factum, quòd balsamum sit de necessitate Sacramenti; sed fortè idè quòd sit de necessitate præcepti divini, sive ex institutione Christi, prout Estius censet loco relato: quomodo (inquit Cyprianus in epist. 68. ad Cæciliam) in Sacramento Dominici Calicis, aquam ex ejusdem Christi institutione docet esse necessario miscendam: que tamen si omittatur, constabit nihilominus substantia Sacramenti.

CAPUT V.

Chrysmata necessario esse debent ab Episcopo benedictum. An necessitate Sacramenti? Communis est sententia quòd sic; tamen non usquequaque certa.

25 Chrysmata esse debent ab Episcopo benedictum, constat ex omnibus Latinorum Ritualibus, Græcorumque Euchologiais. Quæ omnia mate-

riam hujus Sacramenti, cum Concilio Florentino, assignant benedictione Episcopi consecratam. Et concinunt vetera Concilia Laodicenum can. 48. Bracharense II. can. 4. Concinunt etiam Patres, Tertullianus lib. de Bapt. Basilus lib. de Spiritu sancto. Cyrillus Hierosolymitanus Catech. 3. Augustinus ferm. 217. de temp. materiam hujus Sacramenti *sacram. sacrosanctam, benedictam*, &c. designantes. In capite verò 4. de Hierarch. Eccles. in epist. 1. Innocentii l. c. 3. & in epist. 2. Fabiano adscripta expressè habetur chrysmata per Pontificem benedicti.

Huc accedit perpetua Ecclesie praxis. Tamen si 26 enim aliquando Sacramentum hoc à simplici Sacerdote, per Apostolicæ Sedis dispensationem (teste Eugenio IV.) legatur, fuisse administratum; hæc tamen adjecta conditione, seu limitatione: *chrysmate per Episcopum confecto*. Nec usquam legitur facultas conficiendi seu benediciendi chrysmatis simplici Presbytero concessa. Econtra in Concilio Cartaginensi III. can. 3. sic legitur: *Presbyter... chrysmata nunquam conficiat*. Quod & in Concilio Romano II. sub Sylvestro Papa, in Hispalensi II. sub Bonifacio Papa, in Toletano I. sub Anastasio, in Bracharensi I. sub Joanne III. prohibitum Merbesius ostendit hic q. 9. Et Montanus Archiepiscopus Toletanus ad Theobertum scribens: *Quidam (ait) Presbyteri ausu temerario... cunctis ab initio fides Catholicis, sæculis inusitatum... nisi tantum Pontificibus debitum jus consecrationis chrysmata, nescio quo sibip, an dementia dicam? indubitanter assumunt: quòd quam sacrilegum sit, pissimam tuam conscientiam latere non credo*.

Et ne aliquod de Ecclesie, etiam Orientalis, 27 praxi dubium superit, Clemens VIII. Constitutione 38. quæ continet instructionem super ritibus Græcorum, ita scribit, *chrysmata autem, quòd non nisi ab Episcopo, etiam juxta eorum ritum confici potest*.

Unde communis Doctorum sententia est, 28 chrysmatis benedictionem simplici Presbytero à Sede Apostolica committi non posse, tamen Confirmationis administratio ipsi ab eadem Sede committi queat.

Communis etiam Doctorum sententia est, 29 chrysmata de necessitate Sacramenti ex Christi institutione esse debent ab Episcopo benedictum. Aliàs quomodo benedictio illius simplici Presbytero per Apostolicam Sedem committi non posset? Et si posset, quid est quòd nunquam commissa fuisset, prout ipsamet collatio hujus Sacramenti?

Apud Wadingum nihilominus in Annalibus 30 Minorum to. 5. ad annum Christi 1444. n. 45. legitur Bulla Eugenii IV. anno illo edita, ex Vaticano folio 285. desumpta, sub hoc tenore: *Saceres Religionis Inquisitori, Fratri Fabiano de Bacchia, Ordinis Minorum, in partibus Septentrionalibus Moldaviae, Walachia, Bulgaria, &c. concedimus facultatem, illis (populis) Eucharistia, Baptismatis, Chrysmatis, seu Confirmationis, Extreme Unctionis, & alia Ecclesie Sacramenta ministrare... Capellas quoque & altaria, calices & paramenta ecclesiastica, oleum sanctum (pro infirmis) & chrysmata (pro confirmandis) conficere, ac reconciliandas Ecclesias & cæmeteria reconciliare*.

Aliunde conclusio istius enthymematis non est usquequaque certa: Ecclesia semper adhibuit chrysmata ab Episcopo benedictum. Ergo chrysmata, ab Episcopo benedictum, est de necessitate hujus Sacramenti. Tamen enim Ecclesia semper adhibuerit chrysmata novum, sive anno illo confectum, teste Fabio Papa in epist. vulgò ipsi adscripta: chrysmata novum haud idè est de necessitate Sacramenti,

Tametsi etiam in Sacramento altaris, Ecclesia semper adhibuerit aquam cum vino: non ideo aqua est de necessitate istius Sacramenti. Ideo dixi communem sententiam, qua asserit Episcopalem chrysmatis benedictionem esse de necessitate Sacramenti Confirmationis, non esse usquequaque certam. Cum fundamentum istius certitudinis non sit nisi perpetua Ecclesiae praxis.

- 32 Propterea speculative improbabili non ostenditur opinio Paludani, Cajetani, Victoris, Valentini (apud Leandrum q. 5.) necnon Scoti & Soti (apud Præpositum q. 72. a. 3. dub. 2.) & aliorum apud Dianam p. 8. tr. 1. resol. 12. negantium Episcopalem benedictionem esse necessariam necessitate Sacramenti, tametsi necessariam esse fateantur necessitate præcepti.

CAPUT VI.

Unctio chrysmatis fieri debet, ad modum crucis, in fronte. Si quid horum prætermittitur, Sacramentum est nullum: tametsi de eo non omnes conveniant.

- 33 Quid chrysmatis unctio in fronte, ad modum crucis, fieri debeat, declarat & rationem reddit Concilium Florentinum: *In fronte, ubi veneranda sedes est, confirmandum inungitur, ne Chrysmi nomen confiteri erubescat, & præcipue crucem eius, quæ Judæis est scandalum, gentibus autem pulchra. Propter quod signus crucis in fronte signatur.*

- 34 Rationem hanc Florentinum deprehendit ex Augustino in Psal. 141. & serm. 15. inter additos à Parisiensibus.

- 35 Idque totum Doctores communiter usque adeo existimant esse de necessitate Sacramenti, ut si quid horum prætermittatur, Sacramentum censent nullum, & si in alia corporis parte, non in fronte, unctio fieret, Confirmatio non subsisteret. Unde SS. Patres unctio in fronte faciendæ passim meminerunt, ut Tertullianus lib. de præscript. c. 40. Cyrillus Hierosolymit. Catech. mystag. 3. Prudentius in Psycomachia. Innocentius I. ubi supra. Augustinus in Psal. 141. Gregorius I. in Sacram. Et lib. 3. epist. 26. Isidorus Hispal. lib. 2. de div. offic. c. 26. Amalarius Fortunatus l. 1. de Eccl. offic. c. 27. Petrus Damian. serm. 1. in dedic. Eccl. Rupertus l. 5. de div. offic. c. 16.

- 36 Cùmque à nullo Concilio, vel Pontifice primum instituta legatur, ex Apostolica Traditione ad nos pervenisse jure creditur. Quod enim *universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica traditum rectissime creditur*, inquit Augustinus l. 4. de Bapt. contra Donatist. c. 24. Signum denique crucis esse de necessitate Sacramenti, Augustinus tr. 118. in Joan. videri potest indicare, cum dicit: *Hoc signum nisi adhibeatur, sive frontibus credentium, sive ipsi aquæ, ex qua regenerantur, sive oleo, quo chrysmate unguuntur, sive sacrificio, quo aluntur, nihil eorum rite perficitur.* Id tamen ex verbis istis efficaciter non conficitur, magis quam signum crucis esse de necessitate Sacramentorum Baptismi & Eucharistie.

- 37 Quidquid tamen de eo sit, frontis unctio nem Victoria & Ledesma apud Dianam p. 10. tr. 8. resol. 30. negant esse de necessitate Sacramenti. De signo crucis idem opinantur Aurcolus, Vivaldus, Fernandez, &c.

CAPUT VII.

Impositio manuum, vel manuum, verisimilis est essentialis, sive de necessitate Sacramenti.

- 38 Probatur non solum ex eo quod per eam Apostoli, & tota deinceps Ecclesia semper hoc Sa-

cramentum administraverit; verum insuper ex eo quod per eam contulerint proprium hujus Sacramenti effectum, videlicet Spiritum sanctum, ad roborandum fideles, juxta illud Act. 8. *Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum.* Hunc enim locum de Confirmatione SS. Patres communiter intelligunt, ut Tertullianus l. de Bapt. c. 7. Cyprianus numero 40. referendus. Ambrosius l. de initiandis c. 7. *Serva quod accepisti: signavit te Deus Pater, confirmavit Christus Dominus, & dedit signus Spiritus in corde tuo, sicut ex Apostolorum lectione* (non aliâ quam proximè allegatâ) *dicisti.* Chrysostomus in cap. 8. Act. dicitur, dicens, *hoc ipsum nunc favore Episcopos, quod Apostoli manuum impositione, & oratione super Neophytos faciebant.* Augustinus 15. Trinit. 28. *Apostoli orabant, ut veniret Spiritus sanctus in eos, quibus manus imponebant.* Quem morem in suis Præpositis (id est Episcopis) etiam nunc servat Ecclesia. Isidorus Hispal. l. 2. de div. offic. c. 26. *Post Baptismum per Episcopos datur Spiritus sanctus, cum manuum impositione.* Hoc in Actibus Apostolorum fecisse memorantur Apostoli, Innocentius III. cap. eum venisset de sacra unctio: *Per frontis chrysmationem, manibus impositio designatur, qua alio nomine dicitur Confirmatio. Quia per eam Spiritus sanctus ad augmentum datur & roboratur.* Unde hanc... *non nisi... Episcopus debet conferre. Quia de solis Apostolis (quorum successores sunt Episcopi) legitur, quod per manus impositionem Spiritum sanctum dabant, quemadmodum Actuum Apostolorum lectio manifestat, &c.*

Per illam verò manuum impositionem non sic-
cam intelligunt SS. Patres, sed eam quæ fit un-
gendo baptizatum. Sic proinde intelligunt fecisse
Apostolos, dum impositione manuum contu-
lerunt Spiritum sanctum. Tradunt enim id hodie
facere Episcopos, quod Apostoli fecerunt. Sci-
mus autem Episcopos hodie non confirmare sic-
tam impositione, sed eam quæ fit un-
gendo, vel eum unctio. Sicque legere est apud Bedam
in Psal. 26. *Unctio quoque per manus impositionem ab
Episcopis fit, & vulgo Confirmatio dicitur, &c.* Et
apud Amalarium Fortunatum l. 1. de offic. Eccl. c. 27. *Ut ab Episcopis solis inungatur (baptizatus)
per manus impositionem, ab Apostolis assumptum
est.* Et apud Rabanum l. 1. de instit. Clericor. c. 26. *Episcopus baptizatum per manus imposi-
tionem eum ipso chrysmate confirmat.* Et apud Ra-
tramum Corbeiensem l. 4. contra Græc. *Gratia
Spiritus sancti per impositionem manuum tribuitur
ab Episcopis: quod tunc fit, quando frontes baptiza-
torum chrysmate sancto inlinuntur ab Episcopis.*
Et apud Ivonem Carnotensem serm. de conven-
tione novi & veteris Testamenti: *Per manus im-
positionem sacro chrysmate baptizati confirmantur.*
Et apud Hugonem à S. Victore de Sacram. l. 2. p. 15. c. 1. p. 7. c. 2. *Pontifex per manus imposi-
tionem confirmandos ungit in fronte.*

Ex his igitur omnibus constat, per manus E-
piscopalis impositionem proprium hujus Sacra-
menti effectum conferri, id est Spiritum sanctum
ad spirituale robur dari. Quod ipsum SS. Patres
uno ore tradunt. Cyprianus namque epist. 73. ad
Jubayanum, loquens de Samaritanis jam baptiza-
tis, de quibus Act. 8. *Quod (inquit) ipsi decra-
vit, id à Petro & Joanne factum est, ut oratione pro
eis habitâ, & manu impositâ, invocaretur & in-
funderetur Spiritus sanctus.* Quod nunc quoque apud
nos geritur, ut qui in Ecclesia baptizantur, Præ-
positis Ecclesie offerantur, & per nostram orati-
onem, ac manuum impositionem, Spiritum conse-
quantur, & signaculo Domini confirmantur. Quod ipsum Chrysostomus, Augustinus, Isido-
rus, & Innocentius III. affirmant, prout n. 38.
videtur. Asserunt etiam Gregorius Magnus homi-

17. per impositionem manuum nostrarum à Deo Spiritum sanctum percipiunt. Similiter Urbanus Papa relictus cap. omnes de Consecrat. dist. 5. Omnes fideles per manus impositionem Episcoporum, Spiritum sanctum accipere debent, &c. Affirmant denique Concilium V. Parisiense cap. 33. Concilium Moguntinum anni 1579. c. 17. Remense anni 1583. tit. de Confirm. Narbonense anni 1609. aens, in hoc Sacramento, quo per impositionem manuum Episcopi Spiritus sanctus diffunditur in corda fidelium, robur est fortitudinem dari.

41. Nec laudatis Patribus & Conciliis contrarius est Eugenius IV. in instructione Armenorum, dicens, quod loco impositionis manuum datur in Ecclesia Confirmatio. Non inquam per hoc negat Episcopus hodie, sicut Apostolos olim (ut in Actis legitur) per impositionem manuum conferre Spiritum sanctum, sed solum vult id nunc præstare Episcopos, cum confirmant, quod Apostoli præstabant, cum manus imponebant. Neque enim Eugenius vult Sacramentum Confirmationis in Ecclesia non fuisse Apostolorum tempore, sed id quod tunc impositio manuum vocabatur, nunc Confirmationem dici, idemque Sacramentum nunc dari sub nomine Confirmationis, quod tunc dabatur sub nomine manuum impositionis.

42. Si quæras, quænam sit impositio manuum, per quam datur Spiritus sanctus? an distincta sit ab ea quæ Episcopus baptizatum ungit in fronte?

Affirmat Joannes Baptista du Hamel de Confirm. cap. 1. sub finem, Spiritum sanctum dari per impositionem manuum, quæ unctioem antevertit, illam utique quæ Episcopus extensa seu levata manu super baptizatum, dicit orationem: *Omnipotens Deus*, &c. prout refert ex antiquo Sacramento Gregorii Magni 800. & amplius annorum per Hugonem Menardum edito.

43. Sed in contrarium est quod Spiritus sanctus non datur, nisi dum Confirmationis forma profertur. Non profertur autem, nisi cum unctio fit. Unde censet, cum Patribus n. 39. laudatis, impositionem manuum, per quam confertur proprius effectus hujus Sacramenti, vel esse ipsam unctioem in fronte, vel ab ea non esse sequebantem.

44. Ita proinde est manuum impositio, de qua loquuntur Urbanus III. in Epistola Decretali, Eusebius Papa epist. 3. Melchisedes i. apa in epist. ad Episcopos Hispan. (si tamen supposititia non sit) dum Confirmationem, seu Sacramentum Confirmationis vocant manus impositionem.

CAPUT VIII.

Tamen si solus Episcopus sit ordinarius hujus Sacramenti Minister; simplex Sacerdos, ex Summi Pontificis commissione, esse potest Minister extraordinarius illius.

45. Solum Episcopum esse Ministrum ordinarium Sacramenti Confirmationis Ecclesia declaravit in Concilio Florentino, & Tridentino sess. 7. can. 3. de Confirmat.

46. An simplex Sacerdos, ex Summi Pontificis dispensatione, seu commissione, esse possit extraordinarius Minister illius? controversitur. Negant S. Bonaventura, Durandus, Major, Adrianus, & nonnulli Scriptores Galli. Quos inter novissimè Joannes Baptista du Hamel de Confirmat. cap. 4. Verùm affirmativa sententia fundatissima est.

47. Primò, quia potior Theologorum Canonistarumque pars illi subscribit, cum S. Thoma q. 72. a. 11. ad 1.

48. Secundò, quia (teste eodem S. Doctore) ex plenitudine potestatis concessit B. Gregorius Papa, Tom. III.

quod simplices Sacerdotes hoc Sacramentum conferrent. Cum enim l. 3. epist. 9. Gregorius sic illa tulisset: *Presbyteri baptizatos infantes signare sacro in frontibus chrysmate non presumant.* Postea intelligens Sacerdos inde scandalizatos fuisse; & conturbatos, epist. 26. rescriptit ut sequitur: *Pervenit ad nos, quosdam scandalizatos fuisse, quod Presbyteros chrysmate tangere in fronte eos qui baptizati sunt, prohibuimus. Et nos quidem secundum usum veterem Ecclesie nostræ fecimus. Sed si omnino de hac re aliqui contristantur, ubi Episcopi desunt, ut Presbyteri etiam in frontibus baptizatos tangere chrysmate debeant, concedimus.*

Joannes Baptista du Hamel duo ad hoc respondet: 1.º Gregorium non loqui de unctioem confirmatoria, sed de ea quæ fit ante Baptismum; de ea proinde quæ fit baptizandis, non quæ fit baptizatis. In regio quippe Codice (inquit) sicut & in orbeiceni, Victorino, & aliis, sic legitur: *ut Presbyteri in frontibus baptizandos chrysmate tangere debeant, concedimus.* 2.º si de baptizatis ibi sit sermo, dicit unctioem illam in fronte ceremonialem fuisse, non sacramentalem, sive non fuisse Sacramentum Confirmationis, sed ceremoniam in Sardinia usitatam.

Sed neutra responsio subsistit. Non prima: quia accuratissima operum S. Gregorii Editio Parisiensis anni 1675. ex triginta quinque ut minimum exemplaribus manuscriptis emendata (ut in Præfatione monent illius Editionis Authores) cum Gratiano dist. 95. c. 1. legit *baptizatos*, non *baptizandos*. Atque ita postulat Gregorii sensus, postulant & circumstantiæ, de quibus ibi agitur. Nam imprimis epist. illa 26. relativa est ad 9. in qua habetur *baptizatos infantes*, uti Gratianus legit, sicut & Ivo Carnotensis p. 1. c. 264. Deinde scandalizatosque Sardonum causa fuit, quod in Sardinia (à Græcis Imperatoribus tunc occupata) Græci Sacerdotes, more in Græcia usitato, baptizatos confirmarent, ut videbitur n. 1. Hac ergo de causa scandalizati turbatique fuerunt, quod sibi à Gregorio epist. illa 9. prohiberetur, quod à Græcis Sacerdotibus quotidie (nemine prohibente) fieri videbant. Non est autem verisimile, Sacerdos ob solam ceremoniam accidentalem sibi prohibitam addò scandalizatos fuisse.

Secunda etiam responsio non subsistit: quia manifestum est Gregorium concedere Presbyteris Sardinie ut confirmet, ubi Episcopi desunt. Id enim perspicue significant verba illa *in frontibus baptizatos tangere chrysmate*, sive (ut epist. 9. Gregorius dicit) *baptizatos infantes signare sacro in frontibus chrysmate*. Cum verba illa, communi SS. Patrum loquendi modo, Sacramentum Confirmationis significant. Enimvero si de sola ceremoniam baptismali, seu aliâ non Episcopali ageretur, Gregorius concessionem suam non limitasset ad circumstantias, ubi Episcopi desunt. Et numquid Hamelius, & qui ex Parisiensibus cum ipso sentiunt, Gregorii mentem meliùs affectui sunt, quam S. Thomas; imò meliùs quam Eugenius IV. & cum ipso Concilium Florentinum in instructione Armenorum? Atqui dubium non est, Eugenium & dictum Concilium ad Gregorii Magni factum attendisse, dum dixerunt: *Legitur tamen aliquando per Apostolicæ Sedis dispensationem, simplicem Sacerdotem, chrysmate per Episcopum confecto, hoc administrasse Sacramentum*, utique Confirmationis, de quo expresse ibi.

Tertium affirmativæ sententiæ fundamentum sumitur ex praxi Ecclesie Orientalis, in qua Presbyteri, non potestate ordinariâ, sed delegatâ, ex generali licentia illius Ecclesie, seu Episcoporum illius, validè & licite administrant hoc Sacramentum. De quo testimonium authenticum nobis exhibet Concilium Florentinum, in cujus conclusi-

sione, cum varias inter quaestiones Graecis oppositas Eugenius IV. hanc sextam proposuisset: *quare Pontifices non inungerent sacro chrysmate, sed Sacerdotes, cum hoc Pontificibus sit datum?* narratur in textu, quod haec à Latinis objecta *Mitylinensis canonice omnia, legitimeque dissolvit.* Atque ad hoc legitimas canoniceque illius consuetudinis suarationes Mitylensis exhibuit, ut Eugenius IV. aliique Episcopi Latini iis auditis tacerint, adeoque acqvieverint, nec ad eam corrigendam Graecos compulerint. Quod utique fecissent, si Confirmationem à Graecis Presbyteris collatam, irritam finaliter censuissent.

53 Quod autem Presbyteri (apud Graecos) Ecclesia Orientali id ipsis concedente, Sacramentum Confirmationis administrarent, praeter Eugenium IV. Gabriel Philadelphiae Metropolitae in suo de septem Ecclesiarum Sacramentis libello testatur, dicens: *Ecclesia Orientalis, non tantum Pontificibus, sed etiam (per ipsos) Presbyteris, post sacram baptismatis ceremoniam, benigne annuit, atque concedit, citra ullam culpam, unctionem chrysmatis. Idque propterea ne quis baptizatus eiusmodi gratia privetur, si eum contingat, ut sunt humane res, repentina atque immatura morte ex hac vita migrare.* Idem testatur Petrus Arcadius l. 2. de concord. Eccles. Orient. & Occident. ubi ostendit, consuetudinem illam Graecorum longè ante schisma Photii viguisse.

54 Scio Innocentium III. cap. quanto de consuet. in scripto ad suum Constantinopoli Vicarium, distinctè prohibere, ne simplices Sacerdotes sua temeritate praesumant, Sacramentum Confirmationis administrare. Scio quoque Clementem VIII. in sua Constitutione, super quibusdam Graecorum ritibus, §. 1. statuere, ut Presbyteri Graeci baptizatos chrysmate in fronte non consignent.

55 Verum Innocentius id non prohibet Sacerdotibus Graecis, sed Latinis Constantinopoli constitutis, ut ex epistola ejusdem ad Lucium, suum Constantinopoli Vicarium (ex qua canon ille desumptus est) Basiliius Pontius ostendit; sic enim habet: *Dilectioni suae per Apostolica scripta mandamus, quatenus omnibus LATINIS PRESBYTERIS, apud Constantinopolim constitutis, distinctè prohibeas, ne talia de cetero sua temeritate praesumant.*

56 Clemens verò loquitur de Presbyteris Graecis inter Latinos commorantibus. Illam quippe Constitutionem ad Latinos Episcopos dirigit, in quorum Diocesis habitabant Presbyteri Graeci, vel Albanenses Graeco ritu viventes.

57 Quartum affirmativae sententiae fundamentum petitur ex Concilio Toletano I. statuente *Diaconum non chrysmare, sed Presbyterum, absente Episcopo; praesente verò, si ab eo fuerit praeceptum.* Ubi de sola caeremoniali chrysmatione non loquitur (haec enim Diacono veita nunquam fuit;) loquitur ergo de sacramentali.

58 Quintum fundamentum petitur ex collectione canonum Martini Episcopi Bracarensis, cap. 51. ubi sic: *Presbyter, praesente Episcopo, non signat infantes, nisi forte illi ab Episcopo fuerit praeceptum.* Ubi vox signare veterum usu significat confirmare, ut constat ex epist. Innocentii I. cap. 3. de Confirmatione scribentis: *de consignandis infantibus manifestum est, non ab alio quam ab Episcopo fieri licere.*

59 Sextum fundamentum sumitur ex Ambrosiano cap. 4. ad Ephesios. Necnon ex Authore qq. vet. & novi Testam. apud Augustinum, constantibus, Presbyteros Aegyptios, per Alexandriam, & totam Aegyptum, si desit Episcopus, consignare. Utrumque Authorem illum (si non sit unus idemque, ut hodie opinio est quamplurimum eruditorum) quarto saeculo tempore Damasi Papae floruisse, censent Authores novissima Editio-

nis operum S. Augustini in admonitione ad Ibrum qq. vet. & novi Testam.

Septimum fundamentum petitur ex praxi plurimum Romanorum Pontificum, qui simplicibus Sacerdotibus facultatem dederunt administrandi hoc Sacramentum, cum chrysmate per Episcopum benedicto. Id imprimis Adrianum VI. ad instantiam Joannis Glapioni, & Francisci ab Angelis, Franciscanis in India concessisse, testis est Cardinalis Pallavicinus Histor. Concil. Trid. l. 9. c. 7. aliens legitimum istius concessionis exemplar Hispali in S. Francisci Monasterio asservari.

Nec istud Adriani diploma fuit prima concessio (ait Pallavicinus ibidem) sed antecedentium concessionum confirmatio. Ex his privilegii antiquissimum quod hodie extat, à Joanne XXII. iisdem Patribus Minoribus concessum est per Orientis ac Septentrionis regiones, quod à quodam Nicolai IV. diplomate adfertur & confirmatur, & ad annum 1447. legere est in quinto Volumine Annalium Orbis, quos accurate scripsit Lucas Wadingus. In omnibus pari fide ac diligentia erutus ab Apostolico tabulario.

Aliud ibidem ad annum 1444. adducitur privilegium Eugenii IV. Ac postmodum idem concessit Leo X. Joanni Glapioni, & Francisco ab Angelis, de quibus diximus. Reveta ita est: ipsis siquidem in Bulla dilecti Filii, concessit, ut in terris insidelium, in casu necessitatis (Episcopis in Provincia non existentibus) Confirmationis Sacramentum, & Ordinationis usque ad minore Ordines, fidelibus ministrare. valent & possint. In qua concessione imitari se dicit praedecessores suos Nicolaum IV. Joannem XXI. Urbanum V. Eugenium IV. alioque Romanos Pontifices.

Denique (omissis aliis) Gregorius XIII. Patribus Societatis pariter concessit, ut apud Indos, chrysmate ab Episcopo benedicto, Sacramentum Confirmationis administrare possint; ut videre est apud Basilium Legationem p. 4. c. 3. n. 6.

Ex his fundamentis conficitur, administratio Confirmationis à Christo solis Episcopis sic esse concessam, ut Ministris ordinariis, ut simplex Sacerdos illud administrare possit, potestate sibi delegata ab Episcopo (quod aio propter allatam Graecorum praxim) praesertim ab Episcopo Episcoporum, qui apud Latinos jus delegandi illam potestatem Sedi Apostolicae reservavit.

Nec urgentia sunt, quae Hamelius objicit in contrarium. Utrique 1. quod ministerium hujus Sacramenti ex testimonio veterum Patrum, Conciliorumque, ad solos Episcopos pertineat. 2. quod Summus Pontifex ministerium illud simplicibus Sacerdotibus committere nequeat, neque ex plenitudine jurisdictionis, neque ex potestate Ordinis. Non ex plenitudine jurisdictionis: cum administratio hujus Sacramenti ad Ordinem pertineat, non ad jurisdictionem. Neque ex potestate Ordinis: cum alia non sit, sed eadem potestas Ordinis in Romano Pontifice, atque in aliis Episcopis.

Haec (inquam) objecta urgentia non sunt. Non primum: quia licet ex testimonio veterum Patrum, Conciliorumque habeamus, ministerium ordinarium hujus Sacramenti ad solos Episcopos pertinere; nulli Patres, nulla Concilia, nulli veteres Scriptores negant, ex commissione & delegatione Episcopi (ipso Episcopo absente) ac praesertim ex delegatione Principis Episcoporum, ministerium illius simplici Sacerdoti convenire posse. Imò contrarium habemus ex Concilio Toletano I. ex factio Gregorii Magni, ex vetustissima praxi Ecclesiae Orientalis, quam saeculo quarto (dù ante schisma Photii) fuisse colligitur ex dictis n. 59.

Non urget etiam secundum: ministerium quippe hujus Sacramenti S. Pontifex simplici Sacer-

doti delegare potest, ex potestate Ordinis. Idque reliqui etiam Episcopi in suis Diocelibus possunt, si Episcoporum Episcopus id sibi apud Latinos non reservasset. Fateor itaque, confirmandi potestatem ordinariam, & independentem a quocumque alio, sic Episcopo competere, ratione Ordinis seu Consecrationis Episcopalis. ut ea simplici Sacerdoti, ex vi Ordinis & Consecrationis sacerdotalis non competat, sed solum potestas remota & aptitudinalis in quantum Sacerdos ex vi Ordinis sui idoneus est ad hoc, ut ipsi, tamquam delegato, ministerium hujus Sacramenti ab Episcopo committi queat, sine qua delegatione Confirmatio ab illo collata irrita foret & nulla.

CAPUT IX.

Non omnia, quae exprimentur in forma Latinorum, tradita a Concilio Florentino, sunt de essentia formae.

Probatur, quia non omnia, quae exprimentur in forma illa Latinorum, habentur in forma Graecorum; hac utique *signaculum domini Spiritus sancti*. Sed omnia, quae sunt de essentia formae, habentur in forma Graecorum, quae cum antiquissima sit, & à Patribus Graecis, ab ipsa etiam sexta Synodo Generali canone 95. tradita, de ejus valore rationabile dubium esse non potest. Cum extra dubium sit, apud Graecos valide administrari, & à Patribus Graecis valide administratum fuisse Sacramentum Confirmationis. Quomodo enim Graeci alias nunquam à Latinis de invalida illius administratione fuissent reprehensi? Quomodo Romae, scientes & approbantes S. Pontifice, in Ecclesia S. Athanasii, sub illa forma Confirmationis Sacramentum permitterentur conferre? Quomodo Romanus Pontifex approbasset sextam Synodum, in qua tradita fuisset invalida Confirmationis forma? Quomodo forma illa permixta fuisset omnibus Graecorum Euchologiis inferi? Illam Marcus Ephesius in Concilio Florentino protulit, nec à Latinis reprehensus fuit. Illam examnavit S. Congregatio Cardinalium, ab Urbano VIII. erecta ad examinandum Rituale Graecorum, nec quoad formam illam reformavit, sed Rituale illud, cum forma illa, recedi permittit.

Quae cum ita sint, manifestè sequitur, neque distinctam expressionem trium Personarum SS. Trinitatis esse de essentia formae; neque haec verba, *signo crucis*; neque illa, *chrysmate salutis*, neque verbum *signo*, neque *confirmito*, neque pronomen *te*, formaliter & expressè positum. Nihil enim horum exprimitur in forma Graecorum. Sed pronomen designans personam confirmatam, & verbum designans actionem Ministrum, ex sensu Ecclesiae Graecae, externaeque actionis Ministrum circumstantia subauditur, ut sensus sit: *Accipe*, vel tibi *signaculum domini Spiritus sancti*. Quomodo in hac forma Calicis, apud Lucam: *Hic Calix novum Testamentum in meo sanguine*, spectatis omnibus, subauditur est.

CAPUT X.

Subiectum Sacramenti Confirmationis.

Subiectum capax hujus Sacramenti non est nisi homo baptizatus, nec istud Sacramentum valide recipit, qui non est baptizatus. Quia, ut S. Thomas ait q. 72. a. 6. *character Confirmationis ex necessitate praesupponit characterem baptismalem*, ita scilicet, quod si aliquis non baptizatus confirmaretur, nihil reciperet, sed oporteret iterum.

Tom. III.

ad ipsum confirmari post Baptismum. Cujus ratio est, quia sic se habet Confirmatio ad Baptismum, sicut augmentum ad generationem. Manifestum est autem, quod nullus potest promoveri in aetate perfectam, nisi primo fuerit natus. Et similiter, nisi primo aliquis fuerit baptizatus, non potest Sacramentum Confirmationis accipere.

Omnis vero homo viator, baptizatus, sive adultus, sive infans, est subiectum capax hujus Sacramenti. cap. omnes de Consecrat. dist. 5. Quod attinet ad infantes, olim consuetudo plerumque fuit ipsos statim post Baptismum confirmandi, teste Tertulliano l. de Bapt. c. 7. & 8. atque Innocentio I. epist. ad Decentium. Quae consuetudo apud Graecos etiamnum perseverat, ut constat ex eorum Euchologiis.

Sed hodierna Latinorum consuetudine infantes ante septimum non confirmantur. Idque verant Concilium Mediolanense I. sub S. Carolo Borromeo tit. de his quae pertinent ad Sacram. Confirm. Synodus II. Cameracensis, Audo-marensis, Iprensis, &c. Enimvero minus expedit ante rationis usum confirmari, inquit Catechismus Romanus de Confirm. §. 18. imò expedit rationis usum expectari, eò quod ratione utentes majorem reverentiam & fructum Sacramentum illud suscipiant, & ante non sit capacitas confitendi nomen Domini.

Ob hanc incapacitatem Marcellus, Valentia, &c. censent perpetuo amentes convenienter non confirmari. Verum S. Thomas q. 72. a. 8. ad 2. Sotus, Sylvius, & Doctores passim contrascribunt. Sunt enim capaces effectus Confirmationis, magnaque ex eo percipiunt utilitatem.

Nec dubium quin periculosè infirmantes confirmandi sint, si petant. S. Thomas ibidem ad 4. *Ut* (inquit) *in resurrectione perfecti appareant, secundum illud Ephes. 4. donec occurramus omnibus in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi. Et ideo Hugo de S. Victore dicit, omnino periculosum esse, si ab hac vita sine Confirmatione migrare contingeret. Non quia damnaretur (nisi forte propter contemptum) sed quia detrimentum perfectionis pateretur. Unde etiam pueri confirmati decedentes majorem gloriam consequuntur; sicut & hic majorem continent gratiam.*

Propterea laudabilis in Hispania mos est, super ultimum afficiendos, confessos & communicatos, Sacramento Confirmationis roborare. Valdeus in Candelab. de Extr. Uct. n. 41. Quintana duennas singul. tr. 2. fig. 2. n. 2. Neque enim ideo solum quis confirmatur, ut nomen Domini fortiter confiteatur, sed & ut fortiter aggrediatur quicquid ad vitam christianam perfectionem, atque ad majorem Dei gloriam pertinet.

Etiam emergenti utiliter confirmantur. Si quidem ex historicis fide dignis constat, plerisque ex ipsis hujus Sacramenti susceptione curatos fuisse, ut videre est apud Basilium Pontium p. 5. c. 1. Et verò S. Bernardus in vita S. Malachiae refert, puerum lunaticum, hujus Sacramenti susceptione, à Malcho, Malachiae praepotore, curatum.

Potè eos qui adultè jam aetate confirmandi sunt, siquidem hujus Sacramenti gratiam & dona consequi cupiunt, non solum fidem & pietatem adferre, sed & graviora etiam peccata, quae admisserunt, ex animo dolere oportet (inquit Catechismus Romanus loco citato) *qua in re laborandum est, ut peccata etiam prius confiteantur* (ad hoc quippe tenentur conscientiam peccati mortalis habentes, ut ex can. ut jejuniis de Consecr. dist. 5. atque ex Concilio Rothomagensi, Turonensi, Remensi, Bituricensi, Aquenti, &c. lib. 1. cap. 23. probavimus) & *Pastorum cohortatione ad jejunia, & alia pietatis opera incitentur.*

K 2

Similiter S. Carolus Borromeus p. 1. tit. de his quæ pertinent ad Sacram. Confirm. monet, ut qui adultæ ætate confirmandi sunt, primo de peccatis confiteantur. Constitutiones quoque Constatientes apud Gobat tr. 2. de Confirm. n. 767. vult, ne ullus, qui ad annos discretionis pervenit, accedat ad Confirmationem, nisi confessus. Confirmationem pariter exigunt Constitutiones Synodales Eminentissimi Cardinalis le Camus tit. 6. a. 4.

79. Olim etiam jejunium exigebat allatus canon. ut jejunii. Sed ex quo Sacramentum hoc frequenter à meridie conferri cœpit, canon iste transiisse videtur de præcepto in consilium. Cùm ex præcepto ne Romæ quidem in usu sit, teste Jordano Episcopo Tragurienti in Dalmatia to. 2. elucubr. lib. 3. tit. 3. n. 13. Idem etiam non nisi consilium agnoscit S. Thomas q. 72. a. 12. ad 2.

CAPUT XI.

Sacramenti Confirmationis effectus.

80. **T**riplex est. Primus est gratiæ augmentum in iis qui dignè illud suscipiunt. Ut enim dicitur can. *Spiritus sanctus* de Consecr. dist. 5. *Spiritus sanctus in fonte Baptismi plenitudinem tribuit ad innocentiam; in Confirmatione augmentum præstat ad gratiam. In Baptismo regeneramur ad vitam; post Baptismum confirmamur ad pugnam. In Baptismo abluimur; post Baptismum roboramur.*
81. Secundus & proprius effectus ipsius (prior namque communis est aliis Sacramentis vivorum) est speciale robur Spiritus sancti ad confitendam viriliter fidem & nomen Christi, adversus hostes illius, ubi opus fuerit.
82. Tertius est character, quo confirmatus insignitur, velut notæ & cingulo militiæ Christianæ, atque ad spiritualem pugnam designatur. Et propter hunc characterem Sacramentum hoc inimitabile est, ut Tridentinum definit sess. 7. can. 9. post Gregorium III. can. de homine de Consecr. dist. 5. dicentem: *de homine, qui à Pontifice confirmatus fuerit, denud illi talis iteratio prohibetur.*

CAPUT XII.

Necessitas & obligatio suscipiendi hoc Sacramentum.

83. **S**acramentum Confirmationis necessitate mediæ ad salutem necessarium non esse Doctores conveniunt. An necessarium sit necessitate præcepti, controversum. Negant quippe Navarrus, Suarez, Nugnus, Ledesma, Valentia, Coninck, Gragnadus, & (ut ipse putat) Doctores communiter, alentes de eo suscipiendo nullibi extare præceptum.
84. Fateor Recentiores non paucos ita sentire. Sed hoc idem quia antiquitatis hac de re monumenta, Sanctorumque doctrinam non sunt scrutati. Ad quam attendens censeo cum Waldensi nostro doct. fid. c. 113. Hugone de S. Victore, Scoto, Armachano, Gersono, Richardo, Toletio, Bellarmino, Contentono, Farvacio, Hamelio, Cardinale le Camus Constat. Synodal. tit. 6. a. 4. Authore Contraversarum Lexovicensium p. 3. Contr. 11. q. 3. Confirmationem esse necessariam necessitate præcepti, ita ut graviter peccet quisquis illam suscipere negligit, dum commodè potest, maxime si apud hæreticos, vel in eorum consiliis, seu vicinia commoretur.
85. Probatur 1°. ex can. omnes de Consecr. dist. 5. ubi sic: *Omnes fideles per manus impositionem Episcoporum, Spiritum sanctum, post Baptismum, accipere debent, ut pleni Christiani inventiantur.*
86. 2°. ex can. omnes, inter canones Ilaaci Lin-

gonienis tit. 11. *Omnes maximam curam habeant, ne sine Confirmatione Episcopi qui vitam finirent, animæque periclitentur. Periclitatur ergo anima sine Sacramenti hujus susceptione. Est autem peccatum non leve, isti periculo sese per negligentiam voluntariam exponere. Cùm periculum istud leve non censeat Amalarius Fortunatus (qui sæculo octavo florbat) l. 1. de Eccles. offic. c. 27. dicens, quod aliqui fortè damnabuntur, ob neglectam illius Sacramenti susceptionem. Unde exclamat: *Quantum periculum incurrit, qui negligenter ex hoc mundo exit, sine manûs impositione confirmatoria.* Enimverò Christus hoc Sacramentum instituit, tam ad conservationem fidei, ne deficiat in nobis; quam ad roborandam fragilitatem nostram contra tentationes dæmonis, mundi, & carnis; prout Cardinalis le Camus observat loco citato. Quanta verò nostra sit fragilitas, absque isto robore, apparuit in Apostolis, priusquam induerentur hac virtute ex alto; apparuit (inquam) ex fuga omnium, trinaque Petri negatione ad vocem ancillæ, &c. Vel ipsorum proinde Apostolorum exemplo seimus, quam facile sit Christianis in tentationibus deficere, & frequenter deficere, nisi Sacramenti hujus roborentur virtute. Idque quotidiana adhuc experientia docet. Tecte namque Boudartio de Constat. q. 5. *experientia constat, quamplurimos hujus Sacramenti defectu recessisse à fide, multos transisse ad forislegia, veneficia, & cultum dæmonis. Ubi contra quamplurimi Martyres hoc Sacramento roborati, in fide & virtute constantissime perseverant, & ad sanguinem usque decertant.**

Hinc ergo Confirmationis necessitatem benè colligit Gerion to. 2. in Compend. de Sacram. col. 78. aens, quod etiamsi Confirmatio non sit absoluta necessitatis, ad salutem tamen necessaria sit secundum quid. Nam, inquit, *ad hoc quod debeat vita spiritualis, & salus in Baptismo adeptæ, robustè contra hostes spirituales custodiri, necesse habet hoc Sacramentum confirmari, & confortari (sicut si homo non debeat debilitari, et necesse est benè comedere, ut antè dixerat, necessitatem secundum quid explicando.) Unde dicit Hugo de S. Victore: quia prodest, si per Baptismum à lapsu erigeris, nisi etiam per Confirmationem ad standum confirmaris? Non quia sine Confirmatione non valet Baptismus ad salutem (quia hoc falsum est); sed quia frequenter in pugna spirituali, ex debilitate virtutis spiritualis accideret etiam facilitas cadendi, & proinde damnatio, nisi esset Confirmatio.*

3°. probatur ex Concilio Laodiceno sub Sylvestro can. 48. *Oportet eos qui illuminantur (id est baptizantur) post Baptisma inungi super cælesti chrysmate, & esse regni Christi participes.* Vox autem oportet, in legibus, tam Ecclesiasticis, quam civilibus, ex communis Canonitarum Legistarumque sensu, necessitatem significat, uti l. 2. me dixisse memini.

4°. ex variis Sanctorum testimoniis, quæ profert Waldensis noster loco citato. Profecto Cyprianus epist. 70. ungi (inquit) *necesse est eum qui baptizatus sit, ut accepto chrysmate, id est unctio- ne, esse unctus Dei, & habere in se gratiam possit.* Cornelius Papa epist. ad Fabium Antiocheum, Novatianum reprehendit, quod cùm in lætè, ob morbum baptizatus fuisset, liberatus à morbo reliqua non percepit, quæ juxta Ecclesiasticam regulam percipi debent, neque ab Episcopo signatus est. Quippe hoc signaculo minime percepto, quo tandem modo Spiritum sanctum potuit accipere? inquit apud Euseb. Hist. Eccles. l. 6. c. 43. Hieronymus Dial. contra Lucifer. *Totius orbis mens & consensus, de manu baptizatis imponenda, instar præcepti obtinet.* Hilarius Arclaiensis homil. de Pentecoste (quæ nomine Eusebii Emilieni,

cum aliis vulgò citari solet) *Continuò transfigurati* sufficienti regenerationis beneficia; *victurum autem necessitas sunt Confirmationis auxilia.* Quæ verba habentur etiam in epist. ad Episcopos Hispaniæ, Melchadi Papæ vulgò adscriptâ, atque ex ipso refert Wadensis.

90 Ante istos omnes S. Clemen- Romanus epist. 4. ad Iulium: *Omibus (inquit) festinandum sine mora venasce Deo; Et demùm ab Episcopo consignari, id est septiformem Spiritus sancti gratiam percipere. Cùm aliqui perfectus Christianus nequaquam esse possit, is qui hoc Sacramentum prætermissit, ut à B. Petro accepimus, Et ceteri Apostoli præcipiente Domino docuerunt.* Testimoniis S. Clementis efficacia constabit ex dicendis n. 94.

91 Quinta probatio petitur ex praxi Ecclesiæ, quæ summâ sollicitudine curat, semperque curavit, ne quis adultus ex hac vita, sine huius Sacramenti susceptione discedat, prout allati canones & Concilia abundè testantur, & cum illis Concilium Parisiense VI. c. 33. *Infirmis, Et morte periclitantibus, sicut Baptismi gratiâ succurrendum, ita incunctanter donum Spiritus sancti esse tradendum.* Concilium Mediolanense IV. sub S. Carolo Borromæo tit. de his quæ pertinent ad Sacram. Confirmit. *Videant item ne quis eorum qui sibi in curam traditi sunt, illud suscipere negligat. Quare præmonent, quod etiam Concilii Wormatiensis canonice sancitum est, ut quicumque intra Parochia suæ finis habitant, neque confirmati adducunt, illud omnes suscipiant, qui atavæ sunt; quâ Episcopus eos duxerit esse debere, qui ad hoc Sacramentum tunc accedant. Si quis vero neglexerit, canonicis subiaceat disciplinis.* In Pastorum verbis instructio- nis S. Carolus sic ait: *Si quis negligentes animadvertent (Parochus) eos paternâ oburgatione valdè cohortabitur, ut ad Confirmationis Sacramentum percipiendum, datâ presentis Episcopi ministracionem celebrantis oportunitate, festinent. Alioquin illis timendam valdè esse demonstrat, quod, eam potuerint, in re salutari tam negligentes existerent.* Additque poenam in negligentes, ex Concilio Remensi: *In Confirmationis Sacramento suscipiendo negligentes, ut Decreto Provinciali ex Canone Remensi caveatur, canonicis subiaceant disciplinis. Et propterea parentes, quorum negligentia id factum est, ex libro penitentiali penitentiam olim egisse annos tres appareat.* Act. p. 4. de Sacram. Confirmit.

92 Tridentinum quoque sess. 24. c. 4. de reform. statuit, ut primâ tonsurâ non initiatur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint. In Synodo item Leonici (teste Marchantio resolut. pastor. de Sacram. tr. 3. c. 1.) prohibetur, ne quis non confirmatus admittatur ad Sacramentum Matrimonii.

93 Sextam probationem suppeditat doctrina sancti Thomæ q. 72. a. 1. ad 3. *Omnia Sacramenta sunt aliquid necessaria ad salutem. Sed quedam, sine quibus non potest esse salus. Quedam vero, sicut hoc modo operantur ad perfectionem salutis. Et hoc modo Confirmatio est de necessitate salutis.* Nec verborum istorum claritatem elevat, quod addit, quod sine ea possit esse salus, cum tamen non præmittatur ex contemptu Sacramenti. Illius quippe censetur esse contemptor (ait Sylvester) qui illud potest commode suscipere, & non curat, sed absque ulla rationabili causa negligit. Cùm enim vita præsens ad eam plena sit tentationibus, tam salutare contra eas remedium sine rationabili causa non curans suscipere, & remedium illud, & divinam bonitatem illud tam benignè offerentem, & salutem suam censetur contemnere, ut etiam sapienter observavit Hiberniæ Primas Armacanus l. 9. c. 2. ibi:

Donum Confirmationis contemnens, aut illud non curans, cum possit illud accipere, merito suæ salutis neglector, & benevolentia divina contemptor arguitur.

Septima probatio est, quia Christiani omnes 94 seriam operam navare tenentur ad acquirendam perfectionem Christianam, juxta illud: *Estote perfecti, sicut Pater vester celestis perfectus est.* Quod utique Christus Christianis omnibus dixit, ut videre est apud Marcum, *Quod vobis dico, omnibus dico.* Ad serid namque tendendum ad Christianam perfectionem Christianus omnis tenetur ex baptismali professione, sicut Religiosus omnis ex professione religiosa. *Et quid queso amplius Caribusha habet, quam Christiana Religio (ait sanctus Thomas Villanovanus conc. 3. in Adventu Domini) quantum attinet ad mores, Et sanctitatem, Et puritatem, exceptis ceremoniis, Et votis? Vide quæ ex Basilio & Chrysostomo hac de re dixit. 1. Prolegomeno 3. c. 4. 5. 6. & 7.*

95 Acquirendæ verò Christianæ perfectioni Confirmationis Sacramentum necessarium est: utpote ad hoc institutum, ut per Baptismum in Christo natus, ad divini status sui (in Christo inchoati) perfectionem evectur, ut constat ex Patribus supra laudatis, qui Confirmationem propterea necessariam aiunt, ut pleni Christiani inveniantur, ut perfecti Christiani esse possimus, &c. Siquidem Confirmatio, ut D. Dionysius testatur de Ecclesiæ Hierarch. c. 2. *est perficiens unctio, est sacra divini oris perfectio.* Quemadmodum enim natura intendit, ut natus infans adolecat, & ad perfectam crescat ætatem; sic Deus intendit, ut per Baptismum genitum in Christo infans, crescat ad perfectam ætatem, sive utique ad perfectionem divinæ nativitatis, vitæque spiritualis per Baptismum acquirat. Ad quod robur & gratiam accipit per Confirmationem. Quam proinde qui non curat accipere, dum commode potest, non curat perfectus fieri Christianus; imò nequidem curat ad hoc gratiæ plenitudinem accipere, ad persistendum contra exteriores impugnatores, & impedimenta vitæ Christianæ. Igitur seriam operam navare non vult, ad acquisitionem perfectionis Christianæ.

96 Nec se excusare potest, dicendo, quod Christianam perfectionem per orationem vel Eucharistiam acquirere poterit. Ut enim Angelicus Doctor ait q. 73. a. 1. ad 1. duplex est perfectio: una que est in ipso homine, ad quam pervenitur per augmentum, Et talis perfectio competit Confirmationi. Alia autem est perfectio, quam homo consequitur ex adjunctione alicujus extrinseci, hominem conservantis, puta ex adjunctione eidi, indumenti. Et talis perfectio competit Eucharistia. Quod Sacramentum, dum realiter sumitur, gratia augetur, Et vita spiritualis perficitur. Aliter tamen quam per Sacramentum Confirmationis, in quo augetur Et perficitur gratia, ad persistendum contra exteriores impugnaciones inimicorum. Per hoc autem (Eucharistia) Sacramentum, augetur gratia, Et perficitur spiritualis vita, ad hoc quod homo in seipso perfectus existat, per conjunctionem ad Deum. Christianus autem non solum satagere debet, & serid satagere, ut in seipso perfectus sit per conjunctionem ad Deum; verùm etiam ut perfectus sit ad persistendum contra exteriores impugnaciones inimicorum. Cùm serid satagere debeat, ne ab interna perfectione conjunctionis ad Deum, per exteriores inimicorum impugnaciones deiciatur.

97 Hanc autem necessariam perfectionem, seu gratiæ plenitudinem, Deus regulariter non dat, nisi per medium à se institutum, quod est Confirmationis Sacramentum, in re vel in voto susceptum. Quia sicut nullas consequitur effectum Baptismi,

sine Baptismo, in re vel in voto: ita nullus consequitur effectum Confirmationis (dictam utique gratia plenitudinem ad perficiendum necessariam) sine Confirmatione, vel sine voto ipsius, ait S. Doctor q. 72. a. 6. ad 1. Votum autem ipsius futurum non habet, qui, cum commodè in re suscipere possit, negligit.

98 Nec perfectio, quæ per Eucharistiam conferitur, tollit necessitatem perfectionis acquirendæ per Confirmationem: utpote necessariæ ad conservandam perfectionem conjunctionis ad Deum, quæ est effectus Eucharistiæ.

99 Idè homini Confirmationem suscipere negligenti, dum commodè potest, nec orare sufficit, nec Eucharistiam frequentare: his enim mediis contra exteriores inimicorum impugnationes non perfillet, quamdiu media ad perficiendum, sive ad fortiter pugnandum contra impugnationes illas, divinitus instituta, sibi oblatæ respiciunt. Justo quippe Dei iudicio, quæ petimus, non impetramus, dum illa voluntariè negligimus, quæ Deus ad id quod petimus assequendum instituit. Inde enim frequenter, imò frequentissimè experimur, tot nostras orationes, tot communiones, tot elemosinas, tot jejunia non impetrare quod petimus, quia media ad hoc impetrandum specialiter instituta usurpare negligimus, impleturque in nobis quod Jacobi 4. dicitur: *Petitiss, & non accipitis, eò quod malè petatis.*

100 Hæc sunt attentionis nostræ fundamenta. Ex quibus pronum est colligere, suscipiendæ Confirmationis præceptum esse divinum, ex Christi proveniens institutione. Cui Ecclesia suum quoque præceptum addidit, ut ex allatis Canonibus, Conciliis, Patribus, & penis in negligentibus lais, videtur perspicuum.

101 Et quia præceptum istud est de re gravi, ex cuius negligentia fieri potest ut damnetur, aliàs salvandus, haud dubiè graviter obligat ad Confirmationis susceptionem, post duodecimum saltem annum, diù non differendam. Ut enim Amalarius Fortunatus ait l. 1. c. 27. de illis qui per negligentiam omittunt Episcopii præsentiam, & non suscipiunt manus impositionem, pensandum est, ne forte injustià illa damnetur, in qua negligenter exercent justitiam. Quia debuerunt festinare ad manus impositionem. Sicut enim Christus dicit: *nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei; similiter dicit: nisi abundaverit justitia vestra plusquam Scribarum, & Phariseorum, non intrabitis in regnum calorum.* Quod postquam ex Augustino confirmavit: *Videamus (inquit) ex verbis Augustini, quantum periculum incurrat, qui negligenter exit de mundo sine impositione manus. Siquidem dona Spiritus sancti sunt ornamenta vestis, qua tribuit Deus menti per impositionem manus, sine quibus periculosum est aliquem inveniri in convivio Regis, ne audiat vocem terribilem dicentis: AMICE, QUOMODÒ HUC INTRASTI, NON HABENS VESTEM NUPTIALEM?* Est enim periculum non parvum, ne sine veste nuptiali finaliter inveniat, id est à charitate excidat, qui salutis suæ incurias, oblata sibi Spiritus sancti dona, spiritualeque robur contra inimicos suos exteriores, suscipere per desidiam negligit.

102 Donorum istorum, spiritualisque roboris necessitatem agnoverunt sanctissimi viri Maurilius, Episcopus Andegavenis, & Anselmus, Archiepiscopus Cantuariensis. Idèque poenitentiam magnam egerunt pro negligentia, quam sibi commisisse vixi sunt in administrando hoc Sacramento.

103 De Maurilio namque Fortunatus Monachus, Scriptor antiquus, apud Surium to. 5. ad diem 13. Septembris scribit, quòd matrona quædam

ipsi in B. Petri Basilica solemnitate celebranti advenit, cum moriente puero, postulans ut filio suo manuum suarum impositione Spiritum sanctum daret, antequam obiret. Sed remorante in sancta corporis & sanguinis Consecratione paululum Præsule, puer obijt. Expleto autem sancta solemnitate officio, & obitu pueri, qui absque chrysmatis dono exceperat, percognito, totum id suæ desiderandi deputavit, lacrymis multo tempore irremediabilibus suæ culpam lugens inobedientiam. Cui cum nec ista sufficerent, dixit, multumque quid ageret, animo colluctante, tandem reperit, quòd inter concives tanta negligentia piaculum plene expiari nequirit, nisi singularis elapsus, civis, patriamque relinqueres. Acceptis itaque Sacramenti Andegavenis clavibus, & patria clam scedens, projectus in mare claves, dicens: *nisi has iterum claves videre meruero, patriam, urbemque nunquam repetam.* Cùmque septem annis hortulanum egisset viri Principis, reperiens à suis, receptisque Ecclesiæ suæ clavibus (quas in ventre piscis exenterati unus ex ipsis invenerat) Andegavum rediit, dictumque puerum ad vitam revocavit, quem propterea Renatum appellavit.

De S. Anselmo Edinerus (Anselmi convictor) sic narrat: *Sexto die, cum jam innumeram multitudinem confirmasset, & nos à loco discessuros longum iter ipsius dicit, quod instabat, festinare compelleres, ecce puella quædam domum, de qua equos ascensuri egrediebamur, introit, stibilibi pietatis affectu se confirmari deposcens. Quod quidam e sociis nostris audientes, nimis molèste tulerunt. ... Quid plura? virum precibus puella prebere volentem, ipsi objecta longitudine via, objectis periculis, quæ nocturnos viatores, in peregrina quàm maxime patria, comprehendere solent, desinuerunt, & ne voci ipsius audistum preberet obtinuerunt. Sed ubi aliquantum processimus, venit Patri in mentem, quibus acquireret, quid egerit. Illud nimis impiecitatis seipsum arguens, tantum exinde concepit cordis dolorem, ut quamdiu vite præsentis superjuit, pœnitudo ipsius facti ab animo ejus non recessit. O quàm alia fuit opinio sanctissimorum Episcoporum illorum, quàm Diana, qui p. 10. tr. 11. resol. 4. cenet Episcopum non teneri conferre postulantis hoc Sacramentum, etiam ante collationem Ordinum, nisi sub veniali! Aliter profectò cenet Amalarius Fortunatus, dum de Episcopis, in eo negligentibus, loco citato scriptum esse dicit: *Serve male, & piger, &c. Inutilem servum projicite in tenebras exteriores, &c.* Consideraverunt utique sancti Patres hujus Sacramenti privationem esse privationem doni, quod Salvator ipse Act. 1. vocat promissionem Patris, quam audistis, inquit, per os meum. Quodque 2. Cor. 1. vocatur pignus Spiritus. De quo Joan. 7. Nondum erat Spiritus datus, quia Jesus nondum erat glorificatus. Quod denique Jacobi 1. vocatur donum perfectum, sine quo nullus est perfectus Christianus. Quandoquidem hujus sancti chrysmatis dono accepto (ait S. Cyrillus Hierosol. Catech. mystag. 3.) meritiò appellamini Christiani, veram efficietes appellacionem in ipsa regeneratione. Antequam enim vobis hæc gratia donata esset, non eratis proprie digni eo nomine; sed pergentes eò usque progressi estis, ut efficieremini Christiani.*

CAPUT XIII.

Patrinus Confirmationis.

DE eo breviter dico 1°. Patrinum in Confirmatione abhibendum ex præcepto, sive ex consuetudine Ecclesiæ, de qua mentio fit cap. 11. quis, cap. dictum est, cap. de his 30. q. 1. Rationem

nem S. Thomas q. 72. a. 10. esse dicit, quia hoc Sacramentum exhibetur hominibus ad robur pugne spiritualis. Sicut autem aliquis, de novo natus, indiget instructore, in his que pertinent ad conversationem vite... ita illi qui assumuntur ad pugnam, indigent eruditoribus, à quibus instruuntur de his que pertinent ad modum certaminis.

106 2°. Preceptum illud, ex communi sensu Doctorum, graviter obligare.

107 3°. Adhibendos non esse duos, unum & unam, sicut in Baptismo, sed unum pro masculis, unam pro feminis, cap. non plures, & cap. in Catechismo de Consecr. dist. 4. circa que Tridentinum nihil

innovavit, sicut pro Patris Baptismi.

4°. Patrum Confirmationis, ex consuetudine Ecclesie, esse debere distinctum à Patris Baptismi. Si tamen necessitas id exigat, secundum allatos canones, adhiberi posse eundem.

5°. Patrum Confirmationis debere esse confirmatum. Aliàs graviter peccaret, nec spiritualem cognitionem contraheret, cap. in baptismo de Consecr. dist. 4.

6°. verum Patrum (sicut & confirmantem) spiritualemente contrahere cognitionem cum confirmato, confirmatique patre & matre. Tridentinum sess. 24. c. 2. de reform.

LIBER QUARTUS. AMOR PASCENS.

Sive

DE SANCTISSIMO EUCHARISTIÆ SACRAMENTO.

SI nec Angelicis, nec humanis mentibus fati extolli, imò ne concipi quidem valeat inestimabilis dilectio charitatis, quæ Deus, per incarnationis mysterium, fieri dignatus est homo; non minor profectò, imò quadantenus inestimabilior est dilectio, quæ per divinissimum Eucharistiæ Sacramentum, quasi incarnationis extensionem (sic enim à Sanctis appellatur) fieri dignatus est cæca vermium, dum factus est cibus hominum. O stupendam divini amoris erga nos dilectionem! ò prodigiosam charitatem! In priori quidem mysterio, prodigiosa est circa nos divinæ pietatis dignatio, quæ ad liberandum susceptorum hominem, non exhorruit purissimæ Virginis uterum: At, sicut extensione, sic prodigio major in hoc Sacramento apparet divini amoris dignatio, quæ ad pascendum hominem, Baptismo regeneratum, & cælestis militiæ armis confirmatione munitum, divinam naturam, non cum una dumtaxat copulat natura humana (prout in incarnationis mysterio) sed cum unoquoque homine, tam arctè intimæque unionis, quæ arctior & intimior (infra hypostaticam) excogitari nequeat (qui enim manducat carnem meam, & bibit meum sanguinem, in me manet, ait ipse, & ego in eo;) nec in unius Virginis purissimum descendit uterum, sed in foetidissimum tot millium, tamque vilium & imperfectorum hominum stomachum. O ineffabile prodigium amoris! ò altitudo! ò latitudo! ò longitudo! ò profunditas charitatis! quàm incomprehensibiles sunt excessus illius, & investigabiles viæ ejus! Da, charitas Deus, ut de tam prodigiosæ charitatis Sacramento in veritate tractem, & charitate.

CAPUT I.

Divinissimi Eucharistiæ Sacramenti multiplex nomen, definitio, institutio.

Dicendum (ait Doctor Angelicus q. 73. a. 4) quod hoc Sacramentum habet triplicem significationem. Unam quidem respectu præteriti, in quantum scilicet est commemorativum Dominicæ Passionis, quæ fuit verum sacrificium: & secundum hoc nominatur SACRIFICIUM. Aliam autem significationem habet respectu rei præsentis, scilicet Ecclesiasticæ unitatis, cui homines aggregan-

tur per hoc Sacramentum: & secundum hoc nominatur COMMUNIO vel SYNAXIS. Dicit enim Damascenus 4. lib. de fid. orthodox. c. 14. quod dicitur communio, quia communicamus per ipsum Christo, & quia participamus de ejus carne, & deitate, & quia communicamus ad invicem per eam. Tertiam significationem habet respectu futuræ, in quantum scilicet hoc Sacramentum est præfigurativum fructus Dei, quæ erit in patria. Et secundum hoc dicitur VIATICUM: quia hæc præbet nobis viam illuc perveniendi. Et secundum hoc etiam dicitur EUCHARISTIA, id est bona gratia. Quia gratia Dei, vita æterna, ut dicitur Rom. 6. Dicitur etiam in Græco METALEPSIS, id est assumptio: quia, ut Damascenus dicit, per hoc Filii deitatem assumimus.

Aliis placet, quod Eucharistia, secundum nominis ethymon, propriè idem sit quod gratitudo, seu gratiarum actio. Et optimè congruit huic mysterio: utpote quod Christus gratis actus, sive gratias agens instituit; & quia Sacramenti hujus oblatio summa est, Deoque acceptissima pro divinis beneficiis, maxime principalioribus, gratiarum actio: eò quod utique eorum sit commemoratio, juxta illud: Memoriam fecit mirabilium suorum.

Denique à Catechismo Romano Sacramentum etiam pacis & unitatis dicitur, ut intelligeremus, quia indigni sunt Christiano nomine, qui inimicitias exercent; odiæque, assidua & discordias, ut teterrimas fidelium pestes, omnino exterminandas esse: cum præsertim quotidiano Religionis nostræ sacrificio nihil nos studiosius servare, quàm pacem & charitatem proficemus.

De Eucharistia itaque (cum & Sacramentum sit & sacrificium) primo loco tractabimus ut Sacramentum est, deinde ut sacrificium. Est igitur Eucharistia Sacramentum corporis & sanguinis Christi, ut verborum Consecrationis, realiter præsentium sub speciebus panis & vini, ad spiritualemente annuarum refectionem divinitus institutum. In illa definitione nihil desiderari potest, non materia, non forma, non causa efficiens, non finis, non explicatio realis præteritæ Dominicæ corporis & sanguinis. Tameñ brevior exactiorque foret definitio hæc: Sacramentum corporis & sanguinis Christi, sub speciebus panis & vini. Illud quippe Sacramentum duobus, non pluribus, intrinsecè constituitur, sive ut ex Augustino, in libro Sen-